

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 6.

Korpótlék vagy fizetésrendezés?

Ez a kérdés foglalkoztatja most a városi palotában az intézőket, hogy egyszerű korpótlékkal segítsenek a városi tisztviselők nehéz anyagi helyzetén, avagy teljes mértékben megfelelve a közgyűlés múlt év október havában hozott határozatának, az utasításhoz hiven, a városi tisztviselő, segéd és kezelő személyzet és városi alkalmazottak fizetés emelése és rendezése tárgyában terjeszsenek érdemleges javaslatot a törvényhatóság plenumához.

Egyszerűnek, természetesnek és megértnek látszik-e kérdésre a válasz, mely nem lehet más, mint a határozat végrehajtásához szigorúan ragaszkodva javasolni, a városi tisztviselők, segédkezelő személyzet és városi alkalmazottak fizetésének felemelését, arányosítását, illetve rendezését. Es mégis ezen egyszerűen természetesnek gondolt válasz helyett, legnagyobb meglepetésünkre, úgy értesülünk, hogy a városi tanács külön tanács ülésen fog foglalkozni a főszámvevőnek a korpótlékre vonatkozó tervezetével. Meglepő és majdnem érthetetlen, hogy mikor úgy a város közönsége, mint magok a városi tisztviselők gyökeres fizetésrendezést vártak, előkerüljön a főszámvevő tervezeti konyhájából egy korpótlékos tervezet, a mely ha sikerül legnagyobb valószínűség szerint temetője lesz a fizetésrendezésnek.

Minden esetre nyomós és higgadt meggyőződésen alapuló okoknak kell lenni, melyek a város főszámvevőjét a korpótlék tervezetének kidolgozásánál vezették és készítetik arra, hogy ilyen alakban kerüljön a kérdés a város plenuma elé.

Tiszteletben tartva az egyéni meggyőződést és feltételezve az intéző köröknek legjobb akaratát, mely ezen igen régen vajudó kérdést a megoldáshoz igyekszik vinni, mégis kötelességünk, úgy a város, mint a tisztviselők érdekében most fejteni ki nézetünket, a mikor e kérdés az első fórumon, a tanácsnál kerül tárgyalás alá.

Kell e rendezni a város tisztviselőinek a fizetését vagy nem? Ez már túlhaladt álláspont! Rendezni kell, a város anyagi lehetőségének keretén belül és pedig, úgy, hogy részesüljön abban mindenki, aki a város szolgálatában fejt ki munkás-

ságát. Csak ez lehet a biztosíték azon remény megoldásához, hogy a nagyobb javadalmazás folytán jobb és jobb munkások igyekeznek alkalmazást keresni a városnál és ez az egyedüli biztosíték a városi közigazgatás niveaujának az emeléséhez. Korpótlékkal lehet megjutalmazni a régi tisztviselők munkásságát, lehet pillanatnyilag segíteni a tisztviselők anyagi nyomorán, de teljesíteni a tisztviselők, segéd és kezelő személyzet és alkalmazottak régi jogos óhaját, úgy, hogy az a város érdekében a város anyagi viszonyainak latba vetésére legyen megvalósítható, azt csak egy gyökeres rendezés, egy a fizetésemelést és arányosítást egyaránt magában foglaló tervezet van hivatva a követelményekhez mértén megoldani.

Mert arra, hogy a tisztviselők szolgálati idejét jutalmazzuk, ma nem rendelkezik a város anyagi erővel, de azért hogy egy régi jogos óhaj nyerjen kielégítést, mikor ezt a város közigazgatási érdeke is követni, a törvényhatóság el fog menni a legvégső határig, mit igazol a fizetés emelés és rendezés javaslatának elkészítéséhez adott határozott utasítása is. Megfog tenni minden lehetőt, tudatában annak, hogy a korpótlék behozatala oly mértékben terhelne meg a város közönségét, mely nem áll arányban, a várható erkölcsi eredménnyel, még a fizetésrendezés bár többlet kiadást okozna mint a korpótlék behozatala, de kielégítené a kívánalmakat s amellet a város közigazgatásában oly mérvű eredményeket mutatna fel remélhetőleg hosszú időre, mi arányban állana a hozott áldozattal.

Hatehát elvitázhatatlan az, hogy a tisztviselők fizetésrendezése jogos és méltányos kívánság és igaz az, hogy ezen kérdés megoldását tovább halasztani, a városi közigazgatás nyílt károsodása nélkül nem lehet, és végül kétségtelen, hogy az anyagi gondokkal küzdő tisztviselők munkáerőit éppen a város érdekében kell minden anyagi zaklatástól felszabadítani a köz javaira, akkor csak egy gyökeres és évtizedekre szóló javaslat állhatja meg a jogos kritikát, és nincsen szükség ephemer életű korpótlékos javaslatok pártolására.

Ha azonban éppen a város érdekeire tekintettel a fizetésrendezés és emelés ma meg nem valósítható, akkor csak az esetben engedhető meg a korpótlékre

tett javaslat tárgyalása, pártolása és esetleg elfogadása, ha azt oly sürgős kielégítésre váró nyomós okok indokolják, melyek elől kitérni nem csak hiba, de könnyelműség volna. Azonban még ekkor is csak az esetben, hogyha a korpótlékre tett javaslat sem el nem odázhatja, sem csirájában nem fojtja el a fizetésrendezés és emelés kérdését.

Hogy azonban ez teljes mértékben elbírálható legyen, kell, — hogy a városi tanács erkölcsi felelősségének tudalában ismerje a dolog minden részét és ne csak egy korpótlékre vonatkozó tervezet, hanem ugyancsak a fizetésemelés és rendezésre vonatkozó tervezet is legyen előtte akkor, amikor ezen fontos városi érdekből történő kérdésben úgy saját mint tisztársai érdekében állást foglal.

Addig tehát, míg egy alternative — kidolgozott tervezet nincsen és számszerűleg pontosan nem tudható egyik vagy másik irányban hozandó anyagi áldozat, a teljes méltányosság és igazság minden vonalon meg nem állapítható és a hozandó áldozattal nem mutatható ki a remélt erkölcsi haszon, és minden egyes jogos érdeknek szem előtt tartása, valamint várható kielégítése, addig e fél munkával való minden foglalkozás nemcsak időpazarlás, de a közérdeknek mellőzése is.

Ismerve a városi tanács tapintatosságát azon reményben írjuk e sorokat, hogy mielőbb alkalmunk lesz úgy a korpótlék, mint a fizetésemelés és rendezésre vonatkozó tervezetekkel bővebben foglalkozni.

I. B.

Orosz alkotmány tervezet.

Mialatt az orosz udvar a császár legutóbbi manifestumában csak egy új »Semsy Sobor« összehívását látja és többre nem is hajlandó, a szabadelvű orosz pártok vezetőemberei alkotmánytervezet dolgoztak ki, amely röpirat alakjában a legközelebbi napokban fog megjelenni ilyen címmel »Anyaggyűjtvény az orosz alkotmány kidolgozásához«, az alcíme: »A birodalom állami alaptörvénye.« A megjelenő röpirat 78 szakaszból és 9 fejezetből áll.

Az első szakasz így szól: a császár az orosz birodalom suverén állami hatalmát képviseli; az államhatalmat a gosudarstvennaja дума részvételével gyakorolja, mely két kamarából áll, a népképviselők és a zemszvoik kamarájából.

A második szakasz az állampolgárok egyenlőségéről szól minden ott született polgárra nézve. A harmadik szakasz az orosz állam te-

Uj üzlet.

Megnyilt

Uj üzlet.

A tavaszi ujdonságok raktára.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca 36. szám.

Kizárólag jó minőségű áruk.

Női ruhaszövetek, selymek, francia Deline és Batisztkok. Hazai vásznak és asztalneműek. Kanavász és sephirek. Női, férfi fehérneműek. Szőnyeg, függöny és ágyterítők. Pappan és matraczok. Rövid- és bélésaruk Meglepő olcsón szerezhetők be. Kérem a kirakatokat figyelemmel kísérni! Hazai gyártmányok! Szolid kiszolgálás!

rületét állapítja meg; a negyedik és ötödik szakasz a finn nagyhercegségről szól, mely elválhatatlanul össze van kapcsolva az orosz birodalommal és törvényeinek megfelelő autonómiájával kormányoztatnék. A 6-22-ik szakasz az általános állampolgári jogokról szól. Nemzetiség és vallás nem képez különbséget a polgári jogi és politikai téren. A parasztság, a zsidók és az ortodox egyházból kiváltakra megszűnnek minden külön megszorítások. Törvény biztosítja az egyéni szabadságot, a lakás sérülhetetlenségét és a levéltitkot. A szabad költözködés, gyülekezési és sajtószabadság biztosított, a cenzúra megszűnik, ugyiszintén a lapok óvadéka is. Az egyesületi jog korlátlan és vallási czerimomiáléokra senki sem kényszeríthető és minden vallás teljes egyenjogúságot és szabadságot élvez.

A negyedik szakasz szól a cárról. A hatalom a mostani dinasztiában örökös és örökletes. Az alkotmány elismeri a család házitörvényeit. A császár trónralépésekor vagy nagykorúsága eléérésekor esküt tesz az alkotmányra, az állami főtörvényszék, minisztertanács, a szenátus, a szent szinódus és a дума jelenlétében, ha a дума össze van hívva. A császár betegsége esetén a minisztertanács összehívja a dumát, regensségről intézkedik. A civillistát minden trónváltásnál a дума határozza meg. A császár személye sérülhetetlen és a hatalom gyakorlásáért az azt végrehajtók felelősek.

Az ötödik szakasz a dumáról szól, mely két kamarából áll. A zemptookamara a kormányzóságok és 25 ezernél több lakóju városok dumaiak választott képviselőiből áll; mandátumuk megszűnik, ha a zemsztvoból vagy dumából kiválnak. Az 500.000 lakóju kormányzóságoknak egy-egy milliónak kettő, két millióig három, három millióig négy, azonfelül öt képviselőküldésre van joguk. A városokat 203 ezer lakosig egy, 400 ezerig kettő, egy millióig három, azonfelül négy képviselő illeti meg.

A képviselői kamarát három évre választják általános egyenletes titkos választással. Minden 21 éves állampolgár választó és választható, kivéve a katonaságot és rendőrséget.

A hatodik szakasz a miniszteriumról szól, akiket csári ukáz nevez ki.

A hetedik szakasz a helyi kormányzásról szól. Egész Oroszország kormányzóságokra, ezek kerületekre, ezek ismét járásokra oszlanak. A 70-ik szakaszt megengedi a kormányzóságoknak nemzetiségek szerinti alakulását.

A nyolcadik tejezet a bírák függetlenségéről szól, végül a kilencedik a legfelsőbb állami bíróság összeállításáról. A tervezettség egy függelék is van, mely az átmeneti intézkedésekről szól.

A válság.

A vasárnapi kihallgatások.

A vasárnapi kihallgatások valamivel erősebbé tették a látás képességét, hogy a válság állapotát közelebbről lehessen megítélni. A világosság azonban igen szomorú látványt tár fel. Különösen a királynál megjelenők közül a Falk Miksa nyilatkozataiból az tűnik ki, hogy a helyzet csaknem reménytelen. Bécsben olyan terveket kovácsoznak, hogy ha azokat valóban megakarnák valósítani, egyértelmű lenne a politikai gyújtogatással, lángba borítanak velük Magyarországot. A helyzet ez idő szerint vígasztalan. A Burgban nem hajlandók aképen akceptálni a nemzeti álláspont győzelmét, hogy ennek

értelmében a jogos kívánságokat meg kell valósítani. A koalíciós pártok programját a király nem fogadja el s ezen az alapon nem akar kormányt kinevezni. A kihallgatásoknak az a célja, hogy a programból kiküszöböljék mindazt, ami az eddigi állapothoz képest haladást jelentene s csak azután kerülhetne sor a kormányalakításra. A király rengeteg időt szánt erre a műveletre s különösen a katonai kérdésekben még csak alkudozásra sem hajlandó. Ugy gondolkoznak, hogy a már felmentett gróf Tisza Istvánt és kabinetjét hagyják meg a kormányon minaddig, míg a magyar pártok kifáradnak s addig parlament nélkül és felelősség nélkül kormányoznak.

A királyról azt mondják Bécsben, hogy élénken érdeklődik valamennyi politikai iránylat és valamennyi pártvezér nézete iránt, de a maga véleményéből, a katonai kérdésekben nem enged semmit.

Gróf Zichy Nándor kihallgatása.

Gróf Zichy Nándor, a néppárt vezére, akit vasárnapra rendeltek kihallgatásra, már szombaton Bécsben volt és a Meisel szállodába szállott.

Vasárnap gróf Zichy Nándort, amint érkezéséről a király értesült, már háromnegyed tizenegy órakor maga elé bocsátotta. A kihallgatás egy órányi időig tartott.

A kihallgatásról gróf Zichy Nándor háromnegyed tizenkét óra után tért vissza a szállodába.

Pár perc múlva az emeleti lakásról gróf Zichy Nándor lejött az újságírók közé, akik a szálloda olvasó szobájában várták.

Gróf Zichy Nándor szívesen, előzékenyen és lelkes hangon elmondta a következőket:

Hát mit parancsolnak tőlem? A kihallgatásról beszéljek ugy-e? Nos ez a kihallgatás nem olyan volt, amely a mostani helyzetre vonatkozik; egészen másról volt szó, mint csupán a válságról. Teljes nyíltsággal mondhatom, hogy audienciám, egészen más természetű volt, mint a többiek. Ő Felsője és én régi ismerősök vagyunk. Ő Felsőjével, ugyszólván uralkodása első pillanatától kezdve olyan szoros összeköttetésben voltam, történelmi időkben oly sok érdekes pillanataink voltak s ezekről nagyon sok mondani valónk volt annyi idő eltelte után.

— Amde természetesen a válság dolgában is ki kellett fejtenem, — folytatta gróf Zichy Nándor, — fel kellett tárnom véleményemet.

— Ő Felsője a jelentést tudomásul vette. Közbe-közbe megjegyzéseket is tett és végül minket (a néppártot) a legbuzgóbb közreműködésre hívott fel és engem felszólított, hogy kooperáljak, működjem közre, hogy a politikai és parlamenti helyzet a rendes kerékvágásba kerüljön, hogy a válság megoldassék és a dolgok békésen intéződjenek.

— A koalíciós programról volt-e szó? — kérdezték gróf Zichy Nándort.

— Igen, volt szó róla. Hisz állandóan a koalíciós program és koalíciós kabinet megalkotása képezi a tárgyalások anyagát.

Elmondta gróf Zichy Nándor, hogy a fogadtatás szíves volt.

— A fogadtatás — ugymond — egy óráig tartott.

Báró Bánffy Dezső.

Báró Bánffy Dezső egy negyed egy órakor gyalog indult a Burgba s hosszabb uton menve, fél egy órakor érkezett oda. A király nyomban megérkezése után fogadta. A kihallgatás öt perc híján egy óráig tartott.

Bánffy szívesen beszélt a hírlapírókkal, de leginkább azért, hogy az audiencia tartalmának a megismertetésétől annál inkább elzárkózhassék:

— Nem nyilatkozom uram — mondta — nem nyilatkozhatom. Hisz tudják, hogy az audienciákat a diszkreciónak kell védnie. Annyit mondhatok, hogy a felső ur előtt kifejtettem álláspontomat. Ez az álláspont sokkal inkább ismeretes, semhogy ismételnem kellene.

A gazdasági kérdésekben, a katonai kérdésekben, a nemzeti követelésekben egyáltalában álláspontomat teljesen fenntartom, s vallom azt a hitet, hogy ezek nélkül kibontakozást nem lehet csinálni.

A régi félhivatalos Bud. Tud. szerkesztője, Sturm Albert hirtelen felvetette azt a kérdést, hogy voltak-e a királynak ellenvetései?

Báró Bánffy Dezső nevetve fordult a kérdezősködő felé:

— Nagy róka ön, tiszteletreméltó Sturm ur — mondta — meg akar fogni a kérdésével. De hát nem lehet. Mert azt felelem reá: Az előterjesztések során nem merült fel olyan momentum, amely most tárgyalás anyagát képezhetné. Hogy melyek a felső urnak a nézetei, annak továbbítására nem vagyok hivatalva.

Falk Miksa kihallgatása.

Báró Bánffy Dezső után a szabadelvű párti Falk Miksának a kihallgatása következett. Falk Miksa körülbelül háromnegyed óráig volt a királynál.

Falk Miksa, aki nevével együtt az Imperiál szállodában lakik, itt fogadta a hírlapírókat.

— Két dolog igen meglepett engem — mondta Falk Miksa — s ezt ki kell emelnem. Egyik, a felső urnak a személyek és egyénekkal való pontos ismerete. A másik dolog, ami engem egészen meglepett és frappirozott, az a pártatlansága, nyugalma és objektivitása, amelyet a körülmények között tanusít.

— Én elmondtam, hogy sokat beszélnek most jobbra-balra egy koalíciós miniszteriumról. Egyik mellette foglalt, a másik ellene. Én azt az álláspontot foglaltam el, hogy maga a koalíciós kabinetnek a dolga csak másodsorban tárgyalandó kérdés. Az első kérdés az, hogy vajon lehet-e a koalíciós alapon olyan programot csinálni, melyhez a király is hozzájárul.

— Mit válaszolt az előterjesztésre a király? — kérdezték.

— A feleletet nem mondhatom meg — szólt Falk Miksa.

De aztán hozzátette:

— Báró Bánffy Dezső én előttem volt kihallgatáson; vele, amikor kijött, beszélgettem s ő a helyzetet egészen vígasztalannak találta.

(E két nyilatkozat összevetéséből aztán meg lehet állapítani, hogy mit felelt a király. A szövetkezett ellenzék ragaszkodik programjához s a király semmit sem akar engedni.)

— Meg lehet e mégis oldani a válságot és miképpen oldhadják meg?

— A megoldás — felelte Falk Miksa — az én információim szerint attól függ, hogy vajon sikerülni fog-e oly program megállapítása, amiről említés történt, s amelyhez a király is, a többség is hozzájáruljon. Ha sikerül, akkor a dolgok egyszerre reudbejönnek. De ha nem sikerül, s ily alapon kabinetet nem lehet alakítani, a más alapon, esetleg létrejövő kabinettel nem tudom mi történnék. Általában ebben az esetben nem tudom mi történnék. Hisz ekkor a majoritás ellenzéki lesz s a kormány nem maradhat helyén. Ily állapotban legvalószínűbb az, hogy Tisza maradna továbbra

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer-
jainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen
influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, ellávolítja a köhögést és a köpetet és megszűn-
tetű az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.—
kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alábbi cíggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

ugy, amint most van. A parlamenttel nem lehet ugyan dolgozni, de legalább kormányozni fog, az ügyek rendben lesznek, amíg valami megoldás történik.

A hatás.

Amint mondtuk, a mai kihallgatások megnyitották a perspektívát, melyen látni lehet, hogy milyen uton akadt el a helyzet kibontakozásának szekere. A homo regiusnak, gróf Andrássy Gyulának, a szerepe ime, ez idő szerint, nemcsak lejárt, de már a Burgban gnyolódna is fölötte.

Akik értesültek a Falk Miksa nyilatkozatáról, valóságga megdöbbenek. Falk Miksa diplomatikus észjárásu ember, tudja, hogy mit mondhat és ily kényes kérdésről az audiencia után nem nyilatkozott volna, hogyha erre feljogosítva nem lett volna. Izenetnek tekintik tehát a nyilatkozatokat.

A következő kihallgatások.

A király által meghívott politikusok további kihallgatásának rendjét a következőleg állapították meg. A király fogadja:

Kedden: Hódossy Imrét, Tóth Jánost és gróf Apponyi Albert.

Szerdán: Darányi Ignácot, Thaly Kálmánt és Láng Lajost.

Csütörtökön: Tomasics Miklóst és Rakovszky Istvánt.

Pénteken: Gr. Zselénszky Róbertet és gr. Zichy Jánost.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Márcz. 16. Kath. Szabad Lizeum böjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Lizeum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Lizeum zárünnepélye (estély.)

* **Szentségimádás.** A farsang régi szentségimádás két első napján állandóan nagy közönség vett részt a helybeli *Szent László* templomban. Vasárnap ugy a nagymisén, mint a délutáni vecsernyén és az esti litánián és szentségbetételen zsufolásig tömve volt a templom, de hétfőn is igen sokan voltak, bár borus, délután pedig esős volt az idő. Vasárnap *Fetszer Antal* apátkanonok tartotta az ünnepélyes misét, dr *Vucskics Gyula* plebános pedig a prédikációt; hétfőn *Bunyitay Vincze* apátkanonok misézett és *Halász Gyula* papnöveldei lelkiigazgató predikált. Ma lesz a szentségimádás utolsó napja. D. e. 9 órakor *Palotay László* praelátus fog misézni, *Pálffy Béla* hit-tanár pedig predikálni. Délután 3 órakor vecsernye lesz, este pedig 7 órakor litánia és szentségbetétel.

* **A csütörtöki városi közgyűlés.** Hónapok óta egyhangu, csendes lefolyásu volt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának közgyűlése. Legfeljebb egy-egy választásnál vett élénkebb képet a városatyák összejövetele. A márcziusi közgyűlést holnapután, csütörtökön tartják meg s előreláthatólag még más napra is jut belőle. A többek között egy millió korona kölcsön felvételéről is lesz szó. Ennek egyik fele a gyalogjárdák létesítésére. másik

fele pedig a villamostelep kibővítésére szükséges. Nem csekély fontosságú a vasuti kövezet-vámok felemelése és a hidvámok eltörlésének kérdése, a vízműtelep üzemének megváltoztatása. Felszólalások lesznek bőven.

* **A villamos telep kibővítése.** A villamos telep kibővítésének kérdésével már hetek óta toglalkozott a pénzügyi villamos felügyelő bizottság és a tanács. A nagyarányu kibővítést a magánfogyasztók nagyszámán kívül, a vízvezeték üzemének átvétele, a villamos vasut létesítése és a telep részére szükséges vízellátás biztosítása teszi elkerülhetlenné. Szükséges egy 900 lóerejű gőzgép beszerzése, — villamóram átalakító telep létesítése, a vízműhöz alkalmas gépek beszerzése, vízvezető kanális készítése a Körörszig a megfelelő motorral, továbbá a gépház, gépészlakás, iroda és raktár kibővítése és a forgó tőke felemelése. Ezek fedezésére 500,000 korona kölcsön felvétele elkerülhetlen. A tanács mint állandó választmány tegnap tárgyalta a kérdést. A tanácskozás folyamán *Gerő Armin* főkapitány szükségesnek jelezte, hogy az előterjesztendő szükségletekre vonatkozó javaslatot szakértőkkel vizsgáltassák felül, mert egy félmillióról van szó, s ily nagy összegű kiadás elfogadásánál csak akkor lenne megnyugtató, ha a létesítmények szükségéről s a javaslat helyességéről szakértők véleményét is hallaná. A tanács tagjai azonban a főkapitányi indítványát mellőzték s elhatározták, hogy a csütörtöki közgyűlés elé beterjesztik a javaslatot, a főmérnököt pedig utasították, hogy addig a Körörsziből vezetendő csatorna kérdését tanulmányozza. A körültekintő szakszerű felülvizsgálatnak pedig nagyon is helye volna már csak azért is, mert a főmérnök bevallása szerint a Körörsziből a telepre vezetendő csatorna és vízfelhajtási szerkezetnek még nincs meg a terve sem. Pedig éppen a kondenzációs víz nyerésének kérdésénél történt eddig is sok hiba s éppen a dolog ezen részénél már tekintélyes ezreket dobott ki a város. Most ezer méter hosszú csatornán akarják a szükséges vizet a Körörsziből etőteremteni, akként, hogy a Körörsz partján építendő kutból külön motorral hajtánák fel a vizet. Alig pár hónappal ezelőtt már ezreket dobtak ki a vízhűtőre, amely most felesleges lesz. Azért, mert a villamos mű jövedelmezőnek ígérkezik, nem szabad ezreket hiába kidobni. Ha a nagygép olyan sürgős, ezt rendelje meg a város, kérdés többi részét pedig vizsgálják felül.

* **Márczius idusa.** Berettyó-Ujfalu képviselőtestülete dr *Reiner Albert* ügyvéd indítványára egyhangulag elhatározta, hogy minden évben nagyobb szabásu nyilvános ünnepélyt rendez 1848. márczius 15. évfordulóján. A képviselő testület által esetről-esetre választott rendező bizottságnak joga van a testületen kívül álló, de társadalmilag agilisán működő egyénekkel magát kiegészíteni. Ez évi márczius 15-én az ünnepet méltató beszédet *Kerekes Gyula* főjegyző fogja tartani.

* **Karnevál herceg haldoklása.** Néhány nap mulva itt a nagyböjt. A farsang bohó, szenvedélyes, sokszor bűnös játékait lomtárba küldi az egyház tilalma. Félre a csábító, vét-

kes gyönyörökkel, melyek ideig-óráig sokat ígérnek, de amelyek örök életet, sironiuli boldogságot sohasem adnak. Fel a lélekkel, a tobzódó test börtönébe zárt siró lélekkel. *Megszünt a test joga, szabaduljon fel a lélek: Sursum corda! Az Istenhez vágyó lélek, sziveket megindítólag sir s keresi a magányt az üdvözítő szent keresztjével.*

* Pályázók az alszámvevői állásra.

A már említett öt pályázón kívül többen is reflektálnak a Nagyvárad városánál megüresedett alszámvevői állásra. *Mendelényi Béla* városi fogalmazó és *Jellinek Géza* tb. alszámvevő a főispánnál nyújtották be pályázati kérvényüket.

* Fegyelmi tárgyalás a városnál.

Nagyvárad város fegyelmi választmánya szerdán, márczius hó 8 án délután fél 4 órakor ülést tart.

* Szaporodnak a villamos fogyasztók.

A legvérmesebb számítással sem hitte senki, hogy Nagyvárad város villamosművének magánfogyasztói oly hamarosan szaporodnak, mint ahogy ma, alig egy évi fennállás után örömmel látjuk. Az első évben 6000 láng magánfogyasztásra számítottak a szakemberek is és ma már 21,000 lámpával szerepelnek a magánfogyasztók. Csak nemrég nyerte meg a villamostelep a nagyvárad vasutállomás pályaudvarának világítását, most pedig a postaigazgatóság az összes hivatalos helyiségek, a távbeszélő hivatal és a három postahivatal világítására kötött szerződést a várossal. Legkésőbb a jövő tavasszal pedig a villamos vasut veszi igénybe a város villamos telepét.

* Az egyenes adókat megállapító bizottság.

A város polgáira rendkívül fontossággal bír, hogy a város törvényhatósági bizottsága részéről kik vannak kiküldve az egyenes adókat megállapító bizottságba. A holnaputáni közgyűlés fogja kiküldeni ezeket a tagokat. A tanács mint állandó választmány *Mihelyi Adolfot* rendes és *Hillinger Lipót*ot pótagul javasolja kiküldeni a bizottságba.

* A tűzéraktanya kibővítése.

A 7. hadtest parancsnoksága a nagyvárad Vilmos főherceg tűzéraktanya kibővítését kívánja. A város megfelelő bérösszeg felemelése mellett hajlandó a nagyszabásu kibővítést teljesíteni. E tárgyban márczius 14-én helyszíni szemle lesz a laktanyában, amelyen ugy a város, mint a katonai hatóságok kiküldöttei vesznek részt.

* **Eljegyzés.** *Grószfeld Dezső* helybeli kereskedő eljegyezte *Nándor Hendrik* helybeli nagykereskedő bájos és művelt leányát *Mar-gitkát*.

* **Járda az összes utcákon.** A kereskedelemügyi miniszter alig egy pár nappal ezelőtt mutatott rá, hogy Nagyvárad utai mennyire el vannak hagyva s hogy még az utak fele, vagyis nem kevesebb mint 81.000 méter kiépítetlen. Ezen az állapoton akar most legalább részben segíteni a városi tanács, az által, hogy legalább a gyalogjárdákat kiépíteti minden utcán. A törvényhatósági bizottság holnapután, csütörtökön határoz erre vonatkozólag s valószínűleg elfogadják a fedezetre szükséges nagyobb kölcsön felvételét. Az összes utcák járdával leendő ellátása 403.185 koronába kerülne, a háztulajdonok hozzájárulásának levonásával. Ez összegbe a járdákon kívül a Városliget és a velencei u. n. Bűdös-árok rendezése is bennfoglalatik.

Uj modern férfi szabó-üzlet Nagyvárad, Színház-u. (Dr Adorján-ház.)

A tavaszi és nyári idényre ajánlom a legdivatosabb, finom hazai-, angol-, francia-, skót-, Hemszon-kelmékből felszerelt divatos szabásu uri öltönyöket valamint mindentéle sport- és Livré-öltözeteket a legujabb angol szabással állitok elő. Elvtem a jó munka és pontos kiszolgálás, jutányos árak mellett, kiváló tisztelettel: **Harmathy István, férfi-szabó.** A nálam készült ruhákat díjmentesen vasalom

* **A vízműtelep villamos üzeme.** A városi vízműtelep üzemének villamos erőre átválttatását valószínűleg a már a közeljövőben megvalósítja Nagyvárad városa. A villamos üzemhez szükséges gépeket a villamos telep szerzi be. A város az 1904. évi üzemnek megfelelő 2,030.000 köbméter víz hajtásáért 36,000 koronát fizet évenként s minden további köbméter víz után 24 fillért kap a villamos telep. Az ügy már az összes szakbizottságokon keresztül ment s így a tanács beterjeszti a csütörtöki közgyűlés elé, ahol még előreláthatólag vitát fog kelteni.

* **Uj doktor.** Ifj. *Harmathy* Károly ügyvédjelöltet, a nagyváradai jogász ifjúság képezett, és rokonszenves tagját szombaton avatták fel a jogtudományok doktorává.

* **Az új gyorstüzelő ágyuk bemutatása.** A hajmáskéri lőtérén kipróbáláson működő 4 ágyuból és ugyanannyi töltényszekérből álló gyorstüzelő üteget vezényelnek Veszprémben, e hó 4-én. Az ágyuk működésének bemutatása a püspökvár előtt történt és Kropatschek tüzérségi főfelügyelő, tábornagyrnagy érdekesítő és valóban szakszerű magyarázatai mellett. Az acél ágyu cső darabonként tizezer koronába kerül, a bronzból készült pedig csak negyedannyiba. A csövek a bécsi arsenálban készülnek, mert ott őrzik a bronz előállításának titkát. Az ágyu állítási, irányítási és töltési készülékei könnyen kezelhetők, mégis fölülte szabatosan működnek. A kezelő személyzetet egy ágyucső fölött és alatt alkalmazott vaspánczéll védí s a töltés oly gyorsan megy, hogy egy percben 15 lövés adható le. Az ágyucső irányítása nemcsak egyenes, hanem szögben is eszközölhető. Az elsütött ágyu lökésének ellensúlyozására két készülék szolgál. Az egyik az ágyucső olyatén elhelyezése, hogy az nincsen az ágyutalpra ráerősítve, hanem a két aczélsínen mozog olyformán, hogy az elsütés után a cső 1 $\frac{1}{4}$ méternyire e síneken visszaugrik, de automatikusan rögtön helyére áll, a másik egy sarkantyuból áll (*Kropatschek* találmánya), mely az ágyutalpat — a mozdonyt — akadályozza a visszaugrásban. Nagy fontossága és igen érdekes tény volt a gyorstüzelő ágyuk működésének a bemutatás, mely valóban illusztris módon világította meg Kropatschek tábornagyrnagy magas nivón álló hadi tudományát. Az ágyuk bemutatása után báró Hornig Károly v. b. t. t., megyés püspök, mint szives házigazda, vendégül látta a bizottság vezetőit, akik között jelen volt herczeg Lobkovitz Rudolf tábornagyrnagy budapesti hadtestparancsnok. A tüzérséget pedig a szabadban reggelivel vendégelte meg a jószívű püspök. A püspök vár előtti szemle és menetgyakorlat sokáig élénk emlékezet tárgya lesz.

* **A rendőrök fizetési pótléka.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az 1905. évre 5280 koronát szavazott meg a rendőrlégénység fizetési pótlékára. A belügyminiszter a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta.

* **Huszár garázdálkodás.** A város egyik élénk pontján, a Nagyhid közelében ékeskedik a Háromrózsa, vagy másként Gőzhajó kocsma. Ebben a huszadrangu csapszékben minden vasárnap duhaj mulatságot rendeznek a konyha tündérek salakja és a vitéz hadfiak. Nem ritkán hatalmas verekedéssel ér véget a zajos bál. Vasárnap is ott mulatott a többi között egy Tóth nevű huszár altiszt, aki a beszédett italoktól neki hevülve a környéken kivont karddal támadta meg a békés polgárokat. Így Kelemen Kálmán fogyasztási adóhivatali főnököt és nejét támadta meg a többi között. A hatóság betilthatná ezeket a zajos bálakat, a katonai parancsnokság pedig nagy szolgálatot tenne a polgárságnak, ha szigorubban venné ezeket a garázda hadfiakat.

* **Iparos-tanoncz tüzoltók.** Berettyó-Ujfaluban az iparos-tanoncz iskola előljáróságának intézkedése folytán tüzoltó tanfolyam is tartatik. A kis tüzoltók igazi kedvvel és buz-

gósággal gyakorolják magukat, — hogy annak idején már mint gyakorolt ifjak lehessenek önkéntes tüzoltók.

* **Kitüntetés.** A király *Miskovszky* Viktor nyugalmazott állami főreáliskolai tanárnak, a hazai régészet és műtörténet terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi czimét díjmentesen adományozta.

* **Véres haroz az apa és fia között.** Rémes családi dráma folyt le Budapesten *Darmstädter* György háztulajdonos és fia *Darmstädter* Ferencz között. A fia 32 év leforgása alatt egyebet sem tett, mint apját keserítette, s a helyett, hogy állás után nézett volna, sietett atyját vagyonilag megkárosítani. Az apa végre is megelégette fiának üzelmeit, s egyszerűen kitiltotta házából. A fiatal ember, hogy közel legyen apjának pénztörzséhez, az apja házában bérelt hónapos szobát; és pedig *Katona* József cipészénél. S amikor észrevette, hogy apja távozik, felkereste anyját s pénzt csikart ki tőle. Az öreg *Darmstädter* mitsen tudott erről s nem is tudta volna meg, ha tegnap reggel, véletlenül nem abban a perczben lépett volna a szobába, amikor felesége sirva adta oda utolsó pénzét a zülött fiának. Ezt látva az apa, hevesen rátámadt a fiára s kiutasította. *A fia este megvárta apját, s öt szurást ejtett rajta, s a 60 éves öreget rögtön elöntötte a vér.* *Darmstädter* azonban vérző sebei daczára, felment lakására, s egy revolvert vett magához s azzal a fiára kétszer rálőtt s a fia összeesett s meghalt. Az öreg *Darmstädter* pedig vértől borítva fekszik ágyán s valószínű, hogy követni fogja fiát, a halottak birodalmába.

* **Tömeges kivándorlások.** A tenkei járás területéről a nagy munkahiány miatt a kivándorlás nagy mérveket öltött. Vasárnap is husz család hagyta el tűzhelyét, hogy Amerikában fentalálhassa, a hazájában nélkülözött megélhetést, illetve jóllétet.

* **Ünnepségek Tenkén.** Tenkén nagy ünnepséggel készülődnek márczius idusának megünneplésére. Az ünnepi beszédet *Horthy* Béla orsz. képviselő fogja mondani. Este bankett és kivilágítás lesz.

* **Bimbóhullás.** Öszinte részvétellel értesülünk arról a gyászról, mely nagyvárad *Istvánffy* Miklos m. kir. honvéd századost és családját érte, kedves kis fiuk, a szeretett *Gerőke* elhunytával. A halál zord keze magával ragadta család kedvenczének liliumtisztá lelkét. A milliárd csillagok szende, s ép honába, mert angyal kellett a. az égnek. A mélyen sulytott család a következő gyászjelentést bocsájtotta ki:

Nagyvárad *Istvánffy* Miklos m. kir. honvéd százados és neje *Tompos* Pólerina a maguk, valamint gyermekeik: *Rózsika*, *József*, *Margitka* Miklos és Béla; ugyszintén a nagyszülők és az összes rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, hogy szeretett kis fiuk *Gerőke* folyó hó 4-én esti 9 órakor, 2 és fél éves korában kinos szenvedus után vörhenyben elhunyt. Drága kis halottunkat folyó hó 6-án d. e. 10 órakor fogjuk az ev. ref. egyház szertartása szerint Szaniszló-utca 23. számú gyászaháztól a várad-olaszi-i sirkertben örök nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1905. márczius hó 5. Boldog kicsiny élete után csendes legyen pihenése.

* **Vérengző tanoncz.** Szalai Viktor asztalos iparos tegnap reggel *Kis* Mihály és *Osvát* György nevű inasaival kirakodott a piaczon. Azután elküldötte a két inast egy fakereskedésbe anyagért. Utközben *Osvát* György forgópisztolyt rántott elő zsebéből és *Kiss* Mihálynak zombjába lött. A súlyosan sérült fiút a Közkórházba szállították, azonban mostanáig nem lehetett kihallgatni. *Osvát*, aki valószínűleg bosszúból követte el e tettet és különben

is rovott multu, a tett elkövetése után megszökött. A rendőrség intézkedett kézrekerítése iránt.

* **Külföldre kiadott milliók.** Évenként milliók mennek ki külföldre italokért, különösen pezsgőért. Minden pancsot a magyar közönség nyakára sóznak, hangzatos czimek alatt. Pedig van magyar pezsgőgyár elég, amelyek kiváló, tiszta italokat gyártanak. Legujabban egyik erdélyi pezsgő gyár hozza forgalomba »Glória« név alatt kitünő, zamatos gyártmányait. A főelárusítással egyik kiváló borkereskedőnk: *Popper* Jakab (Lovas-utca) van megbízva, aki kiváló ménesi és magyarádi borival már elősmerést vivott ki. A Glória pezsgőt a szakértők igen dicsérik, kellemes íze, jóságáért. Azt hisszük, az új pezsgő csakhamar városunkban is nagy keresletnek fog örvendeni.

* **Lopások.** *Machnievesy* Viktor panaszt, tett hogy 5-ére virradó éjszaka ittas állapotát felhasználva zsebéből egy 50 koronás bankjegyet elloptak. *Csiszér* Györgyné *Ovoda-utcai* lakása udvaráról pedig ugyancsak 5-ére virradó éjszaka 2 tyukot és 1 kakast loptak. Mindkét lopási ügyben nyomozás folyamatban.

* **Öngyilkos leány.** *Makos* Lidia 19 éves szentimrei leány tegnap felakasztotta magát, mert egy parasztleányba reménytelenül szerelmes volt. Az öngyilkosságot már akkor vették észre, mikor már a leány halott volt. A nagyváradai királyi ügyészség megengedte a hulla eltemetését.

* **Szombat esti csendélet.** Szokatlanul mozgalmas volt a mára virradó éjszaka. Az ügyeletet teljesítő *Kemény* r. biztos alig győzte a számos panaszt írásba foglalni. Az események historikuma a következő: 10 óratját este meglehetősen tépott állapotban megjelent *Mesgye* Mari és panasolta, hogy a vele vadházasságban élő *Czirják* Mihály kést ütött a hátába. A súlyosan sérült, de még inkább sivalkodó hölgyet az ügyeletes r. biztos a közkórházba küldötte s egyuttal haladéktalanul reneórt küldött *Czirják* Mihály Pál-utca 21. sz. a lakására. *Czirják* hamarosa hűvösre került, a véres kés is a rendőrségre került, a súlyosan sérült nőnek azonban mindmostanig semmi nyom. Sem a kórházban nem látta senki. sem lakására vissza nem tért.

* **Elveszett.** Tegnap reggel 8 és 9 óra között a Fő-utczán, a Szaniszló-utczán a pénzügyigazgatóságig elveszett egy egyes fedelű, tula ezüst óra, rövid lánccal és ezen egy négy levelű löhere. Becsületes megtaláló illő jutalmat kap a rendőrségnél.

* **Mulató Szabó vendéglőben.** Szabó Gyula Körös-utcai vendéglőjében *Szücs* *Laczi* kitünően szervezett s új attrakciókból összeállított társulatával ma és naponta fényes előadást tart. Fellépnek a következő elsőrendű művészek: *Háber* *Ede* a legjobb szájharmonika művész, műfüttyülő és állathang utánzó. *Bocskay* *Bella* fenomenális schanzonette. *Ivanoff* *Berta* orosz énekesnő. *Bocskay* *Béla* a magyar *Fregoli* kitünő humorista és átváltozó művész. Továbbá *Pap* *Ferencz*, a legszebb hangu bariton énekes, a Király színház v. tagja *Szücs* *Laczi* igazgató új műsorával és *Sz. Harmat* *Ilonka* Nagyvárad kedvelt szubrettje stb. Ma este szíre kerül *Farkas* *Imre* ösmert költő kitünő melodramája a »*Én cigány*« előadja: *Szücs* *Laczi*.

* **A köhögés** rendszerint csak csekélységnek tekintetik, mely nem igényel alaposabb gyógykezelést. Pedig épen a köhögés érdemli a legnagyobb gondosságot, mert mint azt számtalan orvos megfigyelése igazolja, a köhögés ha egy hétnél tovább tart, rendszeren a légzőszervek komoly megbetegedésének az előjele. Az előnyösen ismert »*Sirolin*« nevű syrupban a modern gyógytudomány egy kiváló szerrel rendelkezik ezen baj ellen, mely nemcsak a köhögési ingert csillapítja, de a köpetet is kevésbiti, esetleg egészen megszünteti. E mellett a »*Sirolin*« emeli az étvágyat és előmozdítja az emésztést.

x **Orfeum a Lloydban.** Kellemes szórakozásra nyílik alkalmunk a n. é. közönségnek a *Lloyd-kávéházban*, hol egy elsőrendű *budapesti varieté-társulat* estéről-estére nagyszámú közönség előtt tart előadásokat általános tettesz mellett. Ma lép fel először *Ferenczy Kamilla* Nagyváradon kedvelt, bariton hangú énekesnő. Ma új bohózat lesz előadva itt először a *Modern házaselet Grünau* Poldi új és kacagató kuplékat énekel. Új és családi műsor. Kezdeté 9 órakor.

x **Szülőtelepítés részletfizetésre.** Mint értesülünk, a nagyörszi «Millennium-telep» tulajdonosa (lakik Nagyörszön, Torontál m.) a vidéki pénzintézetek közvetítésével, az ideai rosz gazdasági évré való tekintettel I. oszt. miniszteri szokvány szerinti gyökeres szülőjtványokat szegényebb sorsú gazdák részére 1—2—3 évi részletfizetésre is elad. Érdeklődők a helybeli, illetve vidéki pénzintézetekhez vagy a tulajdonoshoz fordulhatnak felvilágosításért. Az életképes eszmét üdvözljük.

Uj

butor-iparvállalat

— és raktár —

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

E napokban megnyílik a mak iro minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda** és **kávéházi berendezési vállalatom** és **saját kárpitos- és asztalos műhelyem**, hol minden e szakmába előforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

Adakozások a Kossuth-szoborra.

(Vége.)

XXXVII. számú iv. Gyűjtő: Frölich János Nagyvárad. Máthé István 2, Frölich György 5, Grósz Sándor, Kállai Albert 2, Bognár János 2, Frölich János 10 korona. Összesen 23 korona.

XLVI. számú iv. Gyűjtő: Ifj. Joó Ferencz Nagyvárad. Berezky Sándor 2, id. Joó Ferencz 2, Joó Lajos 1, Ifj. Joó Ferecz 2 korona. Összesen 7 korona.

XXXXVIII. számú iv. Gyűjtő: Kiss Dávid Nagyvárad. Kiss Dávid 5, Remény Vilmos 2, Huzella 5, Máthé István 2, Homolya István 2, Just Károly 3, N. N. 3, N. N. 2 N. N. 1 N. N. 1 Dr. Goldberger 1, Kolozsváty Béla 2, Dr. Wallner Ödön 10, Fráter 10, N. N. 2, Bordás Károly 10 N. N. 1 Bisterszky Iván 5, Csanak Jenő 30. N. N. 8 Dr. Ehrlich Igácz 2 Mádi Kovács 2, Frankó Jenő 2, Schwartz Jakab 2, Kovács Mihály 2, Bartos 2, Firschel Gyula 1, Taussig 1, Steinberger M. 1, Elster 1, Berger Gyula 1, Varga Imre 2, Olácz Lajos 4, Lichtman József 4, Vermes Kornél 3, Dr. Meer Samu 2, Schwart Miksa 3, Dr. Tóth Gyula 2, Ötvös Géza 2, Kelemen Kálmán 3 Lándér Ferencz 5, Korda Andor 5, Fekete József 1, Lichtmann K. 5 N. N. 5, N. N. 2 Mihelyi 5, Dr. Róz József 3, Östthal Arthur 10 Dr. Sonnenfeld 5, korona. Összesen 187 korona.

LVIII. számú iv. Gyűjtő: Kiss Elek Nagyvárad. Kiss Elek 20 korona. Összesen 20 koronát

LXII. számú iv. Gyűjtő: Márkus Bernát Nagyvárad. Dr. Dési Géza 10, Márkus Bernát 10, Klein Lajos 10, Mihelyi Jenő 2, Kovács L. és társa 4, Wallerstein Ferencz 4, Weisz Már-

ton 4, N. N. 2, Rác János 5, Weisz Izidor 2, Herman Eerencz 2, I. K. 2, H. M. 1, Rosenfeld Albert 5, Horváth János 1, Vigh Mihály 5, Weisz Sámuel 2 Krausz Adolf 2. Dr. Vas Odön 1, Egy osztrák állampolgár Bécs 2, A. K. 2 korona. Összesen 78 korona.

LXVI. számú iv. Gyűjtő: Mokry János Nagyvárad. Mokry János 10, Kohn Dávid 10, Lendvai János 2, Horváth Lázár 2. N. N. 1, N. N. 1, Mertz Károly 1, Heiser Gyula 2, Oláh Ferencz 2, Polonkay Gyula 1, N. N. 2, Palasa Péter 2, Bodnár György 5, Glückmann Armin 4, Stern Gyula 1. N. N. 2, Zách János 2, Fehér Árpád 2, Pollák Zsigmond 2, Márkut Sándor 10, Müller Ferencz 4, N. N. 2, I. I. 3, Nehéz R. 2, Weiszlovits A. fia 5, N. N. 1, N. N. 20. Fenesi József 5, Daday József 5 korona. Összesen 111 korona.

LXX. számú iv. Gyűjtő: Nadányi Jenő Nagyvárad. Sebess Gyula 10, Nadányi Jenő 100. Összesen 110 korona.

LXXI. számú iv. Gyűjtő: Nadányi Károly Nadányi Károly 50., ifj. Köteles József 1, Schlesinger Károly 1, Krausz Ede —50. Köteles Gáspár 2. Tenkei polgári olvasóköri 10. Összesen: 64 kor. 50 fillér.

LXXIII. számú iv. Gyűjtő: Nemes Lajos Nagyvárad. Nemes Lajos 20, Mezey János 10, Kis Nagy Lajosné 2, Orbán Ferenczné 2, Galló János 2, Danó György 2, Szabó Lajos 2, Nagy Endréné 1, Csepregi József 1, Csepregi Józsefné 1, Szoha Eduárd 5, Klein Mór 640, Berezky Pál —60, Berezky Albert —60, Balaton Sándor 4, Nemes Ferencz 2, Schöder Béla 2, Rosenfeld és Klein 2, Oláh Lajos 1, ifj. Czerkovicz Z. 1, Pató Károly 1, Bigus Lajos 1, Antal István 1, Boross József 1, Tóth Lajos 1. Szabó Ferencz 1, Somló Gergely 1, Lőrincz Lajos 1, Matyá József 1, Bordács András 2, Taroly Lajos 1, Márki Lajos —40, Felvinczi Lajos 1, Harsányi József 1, Balogh István 2, Rubi Károly —40, Czegény Sándor 1, Várad Andor 1, Tapolovszky György 1, Urpalovszkyné —30, Piskolti Albert 1, N. N. 1, Boros Ferencz 1, Piskolti Albertné —40, Katona Tódor —40, Érdes Pál 1, Valéri János —40, Maros Sándor 1, Gressovits Sándor 1, Kovács Imre —40, Berezky Sándorné 6, N. N. 1, Oláh István 1, Mikó József —40, Klituz Pál 1, Varga János 2, N. N. 1, Kertész Mihály 1, Marás Ferencz 1, Szilágyi Dániel 1, N. G. 1, Sonnenwirth L. 1 kor. Összesen: 107 kor 80 fillér.

LXXXVIII. számú iv. Gyűjtő: Schüch József Nagyvárad. Schüch József 10, Weisz Lipót 2, Dávid Bernát 1, Murányi János 1, Huszák Ferencz 140, Tóth József 2, N. N. 2, Székely 1, dr. Fábry 2, Deutsch Armin 1, Kohn Ferencz 1, Tyukody László 2, Rózsavölgyi László 5, Kérchy R. 1, dr. Teleszky Béla 1, Czegléd J. 2, Mihalik Ferencz 3, Fodor Lajos 240, Szücs Károly 1, Szakács Károly 1, Szakács József 1, Nagy József —50, Simon János 2, Boros György —60, Palaszky János 1, Török László 1, N. N. —50, Flanta Mihály 4, Nagy Lajos 5, Szegedi Imre —50, Szilvássy János 4, Szabó József 1, Borody Béla 1, Ambrus 1, Ecsedy Albert —20, Weiszberger L. 2, Stettner András 5, Horváth József 1, Schönbrun Dezső 1, György István 2, Papp Imre 3, Aron N. —20, Torszik Elek 120, Megyeri János 1, Debreczeni Imre 1, Weiterschück J. 1, Szegedi J. 2, Szikora János 1, Márkus János 2, Doleviczeny Ilona 2, Kovács Árpád 1, Zucker Mór 2, Szóts Béla 1, Weisz Lipót 240, Konekné 2, Mühler László 1, Weigl Miklós 1, Kiss Józsefné —20, Foyka J. —40, Hora János 1, Bara Ferencz 1 korona. Összesen: 104 korona 14 fillér.

XCV. számú iv. Gyűjtő: Stern Hermann Nagyvárad. Stern Hermann 20, Steier Jakab 5, Balázs Gyula 5. Összesen 30 kor.

XCVIII. számú iv. Gyűjtő: Széles Lajos Nagyvárad. Széles Lajos 10, Széles Károly 2, Széles Gyula 2. Összesen 14 korona.

A kimutatás főösszege 1551 korona 13 fillér.

A gyűjtő- és végrehajtó-bizottság nevében kérem azokat a tisztelt ivtartókat, akik a gyűjtőívet még be nem szolgáltatták, hogy

azokat és a gyűjtött összegeket a bizottsághoz mielőbb eljuttatni sziveskedjenek.

A fent kimutatott adományokért úgy a t. gyűjtőknek, mint a hazafias célra adakozóknak a szobor-bizottság nyilvánosan mond köszönetet.

Nagyvárad, 1905. évi márczius hó 4.

Dr Adorján Emil,
biz. elnök.

IRODALOM.

Elnöki utmutató. E czim alatt *Gyürky Ödön* dr., a kath. egyesületi ügy régi munkása füzetes vállalatot indított meg, melyben a kath. egyesületi ügyre vonatkozó gyakorlati, vezérfonalul szolgáló utmutatások fognak megjelenni. A vállalat első füzetét most jelent meg: *«Utmutatás a kath. egyesületek alakítására és berendezésére»* czim alatt A 67 oldalra terjedő füzet nélkülözhetetlen mindazoknak, kik az egyesületi élet terén működni óhajtanak. Ara 1 korona. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, IV. Molnár-utca 19. I. em. 10. A második füzet, mely a kath. ifjusági egyesületek vezérkönyvét fogja magában foglalni husvétra jelenik meg.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Fecsketészek.

Szerda: Fenn az ernyő nincsen kas.

Csütörtök: Furcsa háboru.

Péntek: Furcsa háboru.

Szombat: János vitéz.

Vasárnap: János vitéz.

János vitéz vasárnap vagy a *gonosz mostoha hajó hintán*. A diadalmas János vitéz vasárnap este érte meg 10-ik előadását tulzsfolt ház előtt. Az előadáson jelen volt *Rákosi Szidi* asszony is, a fővárosi Király-színház igazgatóságának tagja, ki egyenesen azért jött, hogy megnézzék *Horváth Kálmán* János vitéz alakítását. A kiváló művész úgy Horváth, mint a többi előadó művészek játékával teljesen meg volt elégedve a mi Horváth Kálmánra nézve dicsőséget jelent, amennyiben most már a király színházban ő fogja János vitézt tovább is műsoron tartani *Fedák Sári* helyett, ki már száz és egynéhány estén játszván a János vitézt fizikailag teljesen kimerült. Horváth különben egy szép veres szalagos babér koszorút is kapott. A kiváló művész tiszteletére előadás után, a társulat tagjai barátságos lakomára gyűltek össze a Bazar éttermében. — Fenti alcím pedig azért íródott a cikkeknek, mert egy majdnem kellemetlenül vált incidens zavarta meg az előadást. Az élet tava jelenetnél ugyanis, mikor János vitéz és Bagó a szikláról lelélik, a vén boszorkányt, a *gépezet* megtagadta a szolgálatot és szegény T. *Pogány* Janka úgy lóbálódzott a levegőben, mint valami hajó hintán. Nem is csoda, ha a szerepében megkívánható sikoltozás a valódi ijedtség sikoltozásává alakult át, mert minden pillanatban ki lehetett téve annak hogy oda verődik a diszletek éléhez. És az sem csoda, hogy a függőnyt csak akkor eresztették már le, mikor a válságos helyzetben levő művész már egész erélyesen és jogosan, úgy, hogy a közönség is hallhatta, követelte a leeresztését. Más incidens nem történt!

Anday Terka első fellépte.

Anday Terka a budapesti magyar színház volt tagja — ki egyszeri vendégtellépésével meghódította a nagyvárad közönséget, s kit a Szigligeti színház igazgatója huzamosabb időre szerződtetett, ma este *«Fecsketészek»* című operettben lép először mint szerződött tag a váradi közönség elé. Egyébként a mai Fecsketészek előadásán a többi főszerepeket az ismert elsőrendű erők játsszák u. m.: Arady A., T. Pogány J., Hidy J., Horváth, Békeffy, Tihanyi, Bérczi, Rédei.

Fenn az ernyő, nincsen kas. Holnap szerdán Szigligeti Ede születésének évforduló napját a Szigligeti színház igazgatósága akként ünnepli, hogy előadja a nagynevű író egyik legszebb és legjobb darabját *«Fenn az ernyő nincsen kas»* című vigjátékot elsőrendű szereposztásban. A darab főszerepeit: Somogyiné, E. Kovács M., Berlányi V., Benkő J., Tóth Elek, Krasznai, Bognár játsszák.

Furcsa háboru. E héten kerül színre Strausz gyönyörű zenéjű operettje a *«Furcsa háboru.»* Ez a pompás operett, amelyet itten rég nem adtak, valóságos újdonság számba megy, mit szépen kiállítva, pompás kiosztás s kitűnő előadásban mutat be a színházulat.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradai Erzsébet bölcsőde egyesület közgyűlése.

A helybeli Erzsébet bölcsőde egyesület vasárnap délelőtt a Teleky-utcai irgalmas testvérek zárdájában *Palotay* László pápai praelátus elnöklelte alatt közgyűlést tartott, melyen résztvettek dr. Molnár Imre alelnök, dr. Hoványi Géza pénztáros, özv. Des Echerolles és Kruspér Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, Lindenberger János és Böszörményi Géza egyleti titkár.

Az elnöki jelentés szerint az egyesület Teleky-utcai intézetében és pedig a bölcsődében naponként átlag 20 gyermek részesült ingyen ételmezés és gondozásban, az óvodában pedig átlag 150 gyermek lett gondozva s többen ingyen ételmezésben is részesültek. Karácsonykor 32 gyermek kapott ruhát.

A Szt. Vincze intézetben és pedig a bölcsődében rendszeresen 28–30 gyermeket gondoztak és ételmeztek ingyen, az óvodában ugyanitt és pedig a nyári hónapokban átlag 150, a téli hónapokban 75 gyermeket gondoztak s karácsonykor 49 gyermeket ruháztak fel.

Végre a v.-velencei intézetben a bölcsődében naponta 15, az óvodában 108 gyermeket gondoztak, utóbbiak közül 14 gyermeket ételmeztek is. Ezenkívül karácsonykor 28 gyermek ruhát, 12 gyermek cipőt kapott.

Az egyesület Teleki-utcai intézetének fenntartására egyszer s mindenkorra 4000 koronát adott; a szent Vincze-intézet évi költségei a bölcsődére és ovoda fenntartására 1640 koronát tesznek ki; végre a v.-velencei intézetre az egyleti pénztár 600 koronát adott, a városi pénztár 240 koronát.

Az egylet törzsvagyona készpénzben és értékpapirokban 81.752 kor. 9 fillért tesz ki, mely összegből 14.509 kor. 46 fillér a létesítendő csillagvárosi bölcsőde építési alapját képezi.

Ezen számbeli adatok előterjesztése után az egylet a részint elhalt, részint elköltözött választmányi tagok helyére az egylet orvosául dr. Fráter Imrét, választmányi taggá pedig dr. Hoványi Gézát, Spett Gyulát, dr. Schweiger Edét, Jelinek Ferenczét és dr. Des Echerolles-Kruspér Gilbertet választotta meg.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt gyermekgyilkosok.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

A nagyváradai királyi törvényszék, mint esküdtszéki bíróság egy gyermekgyilkossági pört tárgyalt tegnapi.

Még a múlt évben történt, hogy *Gróza* Flóra oláhasszony nővérével, *Gróza* Annával meggyilkolta a gyermekét. A bűntény egy ideig titokban maradt, míg nem érkezett egy névtelen feljelentő levél az esetről a nagyváradai királyi ügyészséghez, mely megindította az ügyben a nyomozást, mi eredménnyel is járt. A törvényszék vádtanácsa szándékos emberölés büntette miatt vád alá helyezte a gyilkos nővéreket s így került tegnapi az ügyük az esküdtszéki bíróság elé.

Az esküdtszéki tárgyalásnak *Csulyok* Béla dr. volt az elnöke; szavazóbírák *Korn* Lajos és *Biszerczy* Elemér voltak. A közvédat *Vámosy* Mihály királyi alügyész képviselte, a védelmet dr. *Géher* Lambert és dr. *Bartha* Dezső ügyvédek látták el.

A tárgyalás megnyitása után a vádlottakat hallgatták ki, kik beismerték bűnüket és azzal védekeztek, hogy azért ölték meg a kis gyermeket, mert leány volt és nem fiú.

A perbeszéd elhangzása után az esküdtek határozathozatalra vonultak vissza. Rövid tanácskozás után az esküdtek verdiktjüket, *Gróza* Flórát szándékos emberölés büntetében, mint felbújtót, *Gróza* Annát pedig mint bűnszegédet mo. dották ki bűnösnek.

A kir. törvényszék az esküdtek határozata alapján a vádlottakat egyenként *egy évi és hat hónapi* börtönbüntetésre ítélte.

Az ítélet jogerős.

MULATSÁG.

„Finita la comedia.“

A mai nappal az idej hosszu farsangnak vége. Az emberek kedvükre kimulathatták magukat, amint hogy ebben bőven volt részük is. Az utolsó napokban különösen több apró táncmulatság volt, nem nagy kaliberű, de egyes kisebb körök számára rendezve és talán éppen ezért, lévén városunkról szó, hol csak úgy dühöng a társadalmi válaszfalak felállítása — jól sikerültek is.

Ilyen volt a

Protestáns nőegylet theastélye.

Szombaton volt megtartva, tehát már kötelességünk lett volna megemlíteni. Hogy csak most szólnok róla, az is annak tulajdonítható, miszerint szóvá tették a társaságokban, hogy a Tiszántul csupa elfogultságból a protestáns nőegylet estélyéről nem tartotta érdemesnek megemlékezni. Ézennel kijelentjük, hogy e kérdésben kettőn áll a vásár. Az egyik fél meghívja a lapokat és küld neki értesítéseket a közönség tájékoztatása végett, a másik fél az ujság, eme kedves kötelességének mindenkor eleget tesz. Ha tehát eme kötelességünknek nem tehetünk eleget, nem mi vagyunk a hibásak. Ahová nem hívnak bennünket, oda nem megyünk és így nem vagyunk elfogultak sem. De valaki mégis az! Lám az izraelita nőegylet mulatságai miatt sohasem tudtunk köztünk ilyen nyilatkozatra ok. És hogy végül félre ne értecsünk, kijelentjük, hogy azért irtuk mindezt, hogy magunkat az elfogultság vádjá alól tisztazzuk és világért sem, hogy a jövő mulatságra magunkat nyilvántartásba vétecsük.

A farsangi zárómulatságok közt siker dolgában vezet az

Altisztek bálja,

mely a Csarnok virágokkal és déli növényekkel tényszeren feldisített termében folyt le. Nemcsak az altisztek és nejeik, hanem a tiszturak is megjelentek nejeikkel és így nemcsak emelték megjelenésükkel a bál színvonalát és fényét, de még maguknak is egy kellemes estét szereztek.

Kedves, meghitt és főként családias színezetű volt a

V.-Velencei Polgári kör bálja

melyet saját otthonukban tartottak meg, megelőzőleg művészi színvonalon álló hangversenyyel szórakoztatva közönségüket, mely hangversenyen *Sas* Ede, *Szathmáry* Árpád és *Buday* Pál a híres hegedű játékos szerepeltek.

Vasárnap volt egy bál, amely tényszeren a megjelentek szórakoztatására és amint a modern pszichiaterok mondják azok gyógyítására tartottak, az új elmegyógyintézetben a

Bolondok bálja.

Hogy ennek közönsége másként viselkedik és másként mulat, mint a többi bálók közönsége, erről csak részvétellel beszélhetünk, mint a hogy

a részvét lopózik azon kevés számú meghívott közönség szívébe a mosoly után, mely támadt, mikor egy-egy derűsebb jelenet adta elő magát. A szerencsétlen betegek különben jól találták magukat. Kedvvel táncoltak, bizalmasan beszélgettek és jóízűen fogyasztották theájukat és a süteményeket, a mit szünet alatt kaptak

A kath. Legényegylet háziestélye

szépen sikerült vasárnap este saját egyleti helyiségében. A különben igen nagy terem újlag szűknek bizonyult a nagyszámú közönség befogadására. Az est első száma *Pálffy* Béla meleg hangú beszéde volt, mit az ünnepélyes tagfőlavatás követett majd *Papp* Ferencz lépett a pódiumra, magyar dalai, miket *Huszár* László kísért harmoniumon, nagy tetszést aratott. A quartett és az azt követő népdalegyveleg, mit az egylet dalárdája adott elő, képezték az est fénypontját. Az ifju karmester, *Huszár* László, rövid idő alatt igen szép eredményeket produkál. *«A farsang temetése»* című bolóságot *Papp* Ferencz adta elő; ugy ez, mint a Kürti által énekelte kuplék általános derűtséget keltezték. Ezután tánc következett, aminek csak a késő reggeli órákban lett vége. Itt emlíjük meg, hogy az egyletben a bójt tartama alatt bójti estéket is rendez az egylet vezetősége.

Ugyancsak este a Sas termeiben a szoros éttermében zajlott le a

Tűzoltó bál,

mely az alsó ezer mulattatására szolgál. A hagyományos álarczos, diszfelvonulós, confettis, szépségverseny bál ez, melynek célja az önkéntes tűzoltók pénztárát gyarapítani, és ez a cél, tekintve a megjelentek, de különösen a meg nem jelentek nagy számát az idén is eléretett.

Itt emlíjük meg, hogy egy rendkívül fényes, válogatott és kedélyes mulatság, igaz, hogy *házi mulatság* volt vasárnap *Békéssy József honvédeztredes vendégszerető házándál,* a melyen városunk bálozó előkelőségi mind részt vettek. Tekintve a közkedveltségnek örvendő házaspár lekötözö szívélyes modorát, és azt, hogy a mulatságot egy rendkívül művészes (Wlassák Vilma éneke) és szellemes hangverseny élvezete is tette kellemessé, a jelen voltak egy feledhetetlen est emlékeivel lettek gazdagabbak.

És miután egy időre nem adatik meg az alkalom mulatságokról referálni, említsük meg, hogy ma este lesz

az 1000 nap ünnepélye

vagyis a helybeli honvéhadapród iskola által rendezett ünnepély, melyet az alkalomból rendeznek, hogy a II. éves növendékeknek még 1000 napjuk van hátra, hogy tiszteljenek, illetve tiszthelyettesek legyenek. Este a hadapródiskola termeiben lesz megtartva szűk és csak meghívott vendégek jelenlétében. A növendékek által előadott hangverseny után veszi majd kezdetét a tánc. Bizonyos, hogy annak az előkelő közönségnek, mely ott meg fog jelenni, egyik kedves emlékét fogja az est képezni.

Ugyancsak ma este lesz a Kispipa külön termében a

Lajos asztaltársaság estélye,

mely zártkörű voltánál fogva igazán kedélyesnek és tekintve a humoros meghívót, mely elárulja, hogy ott némely mulattató dolgok is fognak történni, zajos sikerűnek mondható előre is.

Most pedig a nyugalomba vonuló báli referens mondjon el egyet-mást, — ami miatt a legtöbbet kapott ki — *a báli névsorról.*

Vadnay Károly sok érdemet szerzett magának, de mikor el kezdte kultiválni és utána széles e hazában terjeszteni a báli névsort, de hogy tudta, hogy abból mennyi kellemetlensége lesz azoknak, kiknek a végset ezt rendelte osztályrészüll.

A bál rendszerint 10 óra felé mondható megkezdettnek addig nem lehet hozzá se fogni, hogy a névsort összeállítsák. Akkor a

mi emberünk kiáll a táncsterem közepére és írja, hogy kiket lát. Hiszen látni lát mindenkit, de nem ismer mindenkit. Ki is az a rózsaszín ruhás hölgy ott szemben? Kérdi a mellette levőtől. — Avval a rózsával? — Az az! — Nem jut eszembe a neve, mindjárt megkérdezem. Evvel tovább megy. Ahá! Veresék. Irjuk csak fel. Maga írja a névsort? Állít hozzá egy gondterhes apa. — Irja fel, hogy Feketék, meg a két lány, Juliska és Mariska. — Köszönöm uram, de mondja nem ismeri azt a világos kék ruhás hölgyet ott a szélén? — Azt? Dehogyan! Most nem jut eszembe a neve, de mindjárt megkérdezem. — Evvel tovább megy. — Nini! Fehérék. Irjuk csak fel. Asztalosék, Kovácsék, Szabóék! Igy ni. Hány lány van már? Szt. Isten még csak 12. Ez kevés! — Pardon, nem tetszik ismerni azt a sárga csipkés hölgyet? — Nem uram! — Borzasztó már jönnek a névsorért. Mondjad kérlek, hát ki az a rózsaszín ruhás hölgy? — Nem tudja senki a nevét. De itt vannak Veresék, fel irjad? — Na te is csak azokat ismered akiket én.

Jön egy pinczér.

— Tekintetes ur, keresi egy fiu a szerkesztőségéből.

Ezért lehetetlen Váradon teljes névsort közölni és nem is lehet addig, míg csak be nem hozzák azt a szokást, a mi a fővárosban divik.

Vagy váltsa meg mindenki előre a jegyét és akkor diktálja be, hogy kik fognak megjelenni, vagy ha ezt kényelmetlennek találja vagy egy névjegyet, vagy a nevét egy szelet papírra leírva adja le a pénztárnál, mikor megérkeznek.

Ezzel a névsort írók munkája rendkívül meg lesz könnyítve, mert megszabadulnak a türelmetlenségtől és izgalomtól, hogy nem lesz névsorunk, mikor a nyomdából érte jönnek (mert a névsorokon kívül magáról a bárlól is kell írni) és főként megszabadulnak attól a vádtól, mely éri őket, valahányszor egy nevet hacsak kihagytak: hogy azért maradt ki mert készakarva történt. (Ha.)

Házias tánczestély. A b.-ujfalui Kaszinó e hó 7-én házias jellegű mulatságot tart. A rendezésben a Kaszinó vigalmi bizottsága oly tevékeny részt vesz, hogy a multság sikere már is biztosítva van.

TÁVIRATOK.

Bécsi hangok a magyar válságról.

Bécs, márcz. 6. (Saját tud. távirata.) Az ellenzék vezérlő-bizottsága e hó 10-én este 5—6 óra között ülést fog tartani, amelyen kimondják, hogy a végsőig küzdeni fognak. Bécsi információk szerint a király katonai kérdésekben most sem akar engedni. A szövetség ellenzék ezzel szemben kimondja, hogy a *katonai kérdésekben nem enged.* A szabadelvű kormányt semmi esetben sem támogatja.

Hírek a harctérről.

Budapest, márcz. 5. (Saját tud. táv.) Oyama tábornok az oroszok balszárnyát megtámadta. Az oroszok visszavonultak, Oyama később majdnem egészen bekerítette a hadtestet.

A bekerített japánok.

Budapest, márcz. 6. (Saját tud. táv.) A kelet-ázsiai harctérről jelentik, hogy az oroszok és a japánok között heves összeütközés folyt le. A japánok közül mintegy ötezer embert bekerítettek. Később a japánok megtámadták az orosz balszárnyat s tizenötezer katonát vésztettek el.

A sztrájk.

Budapest, márczius 6. (Saját tud. táv.) Pételevéről jelentik, hogy az orosz munkások közül kétszáznegyven ezren sztrájkba léptek. Még az orosz alkotmány szentesítve nem lesz, az összes ipari és mezőgazdasági munkások sztrájkolni fognak.

Összeütközés a rendőrséggel.

Budapest, márcz. 6. (Saját tud. táv.) Lotzból jelentik, hogy a sztrájkoló tömeg összeütközött a rendőrséggel. Huszonnégyen meghaltak a polgárság közül, és három titkos rendőr ellen merényletet követtek el, *kiket bonbakkal a levegőbe röpítettek.* A bomba merényletek napirenden vannak.

NYILTTÉR.

Új raktárkezelő a fogyasztási szövetkezetben.

A nagyvárad **„Tisztviselők Fogyasztási Szövetkeze“** t. tagjait értesítjük, hogy az áruraktár további kezelésével mai naptól kezdve **Hajnal Ferencz** urat biztuk meg.

Igazgatóság.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint ismét egy első rangú üzletet sikerült megvennünk, melyet **e hó 22-től** kezdünk elárusítani.

A raktár a következő cikkekkel áll:
500 valódi Norbert Langer és Regenhart-féle Rumburgi vásznak, ajour asztal-neműek, garnitúrák és zsebkendőkből.
120 és 140 czmtr. széles gyapjuszövetekből Blous, Pongis és Louisin-selymek, Czérna ruha-zephirek. Francia battistok, gyapju delainek, voilok, csipkék, aplica-tiók, ágy garnitúrák, férfi-ingek.

Mindezen cikkek a legjutányosabb árakban bocsájtjuk a vevőközönség rendelkezésére és saját érdekükben történik, ha bevásárlásaik előtt dusan felhalmozott raktárunkat megtekintik.

Teljes tisztelettel

Kohn Márton és Tsa,
Kossuth-Lajos-u. Füchsl-palota.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Nagyvárad. Az *»exaltált«* szónak betűszerinti értelme tulajdonképpen *»felmagasztalt«* lenne; — átvitt értelemben pedig olyan emberre alkalmazzák, aki állandóan felmagasztalt állapotban van, egy oktávval magasabban van hangolva, mint más normális (rendes) ember, ebből a magasabb hangnemből beszél és cselekszik is. Ugy is szokták mondani, mintha elragadtatásban lenne. Ez az állapot már csak egy fél fokkal különbözik azoknak a szerencsétlen embereknek az állapotától, kik

meghibbant elmével grófnak, hercegnek képzelik magukat. Legmegfelelőbb magyar kifejezés *»tulhevült képzeletű«* lenne. Mi legalább hamarjában nem tudunk ennél alkalmasabbat. Ez azt hisszük, elég lesz arra, hogy a vitát, illetve fogadást eldönt-hessék. Üdvözlét.

KÖZGAZDASÁG.

Bikavásár. B.-Ujfaluban a bikavásár szépen sikerült. Nem csak a tenyésztők által felhajtott bikák száma volt nagy, de Bihar és a szomszédos vármegyék községeiből is sokan voltak vevők.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 6.

Osztárhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

A gabonátőzsde határidői.

Budapest, márcz. 6.

Buza ápr.-re	— — —	19.92
Buza máj.	— — —	19.70
Rozs ápr.-re	— — —	15.76
Tengeri májusra 1905.	— — —	154.4
Zab ápr. ra	— — —	15.26
Repeze aug.-ra	— — —	23.80

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. márcz. 6-án

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.90
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.15
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	99.45
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — —	217.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	172.50
Oszták járdék papirban	— — —	99.90
Oszták járdék ezüstben	— — —	100.30
Oszták járdék aranyban	— — —	119.50
Oszták korona járdék	— — —	1.00
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — —	19.075
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	67.825
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	65.750
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	11.715
London vista	— — —	23.397
Páris vista	— — —	95.22
20 márkás arany	— — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetmény.

A *Polgári takarékpénztár részvénytársaság* folyó évi márczius hó 12-én délelőtt 11 órakor saját üzlethelyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottak.*

Tárgy:

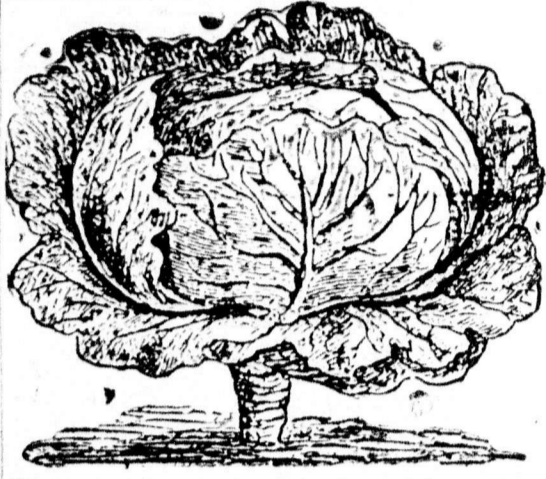
Egy igazgatósági tag választása.
Nagyvárad, 1905. február 28.

As igazgatóság.

* Minden részvényes ki közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg a társaságánál legalább 1 hó előtt saját nevére írt részvényét vagy részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni, hol öt illető szavazat számát előtűntető térítvényvel láttatik el, mely egyszersmind a szavazásra igazoló jeggyül szolgál.

Alapított: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani *legkiválóbb*

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kiténtetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, ecken-dorfi, Olajbogyó palaczkalaku, hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes francia és magyar luczerna, stiriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, бүкőny, paprika-köles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTOKÁROLY

magkereskedése

a „ZÖLD KOSZORU“-hoz
Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan feljesíték csomaglási költség nélkül.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölsönöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Ellogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

HIRDETÉSEK

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL“

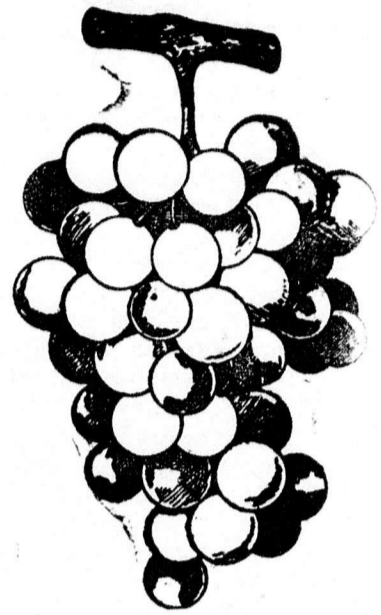
kiadóhivatalában.

Nagy magtár kiadó.

Várad-Velenczén a volt, Weinberger-féle telepen. Értekezhetni a **KALAPGYÁRBAN** Fried ánder Hermannál. Telefon: 143.

«Milleniumtelep» Nagyösz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélylyel és állami felügyelet mellett létesült.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt (volt Mandl-ház) első emeletén 5 szobából álló lakás mellék-helyiségekkel 1905 május 1-től, továbbá a Lukács György u. 6 szám, (volt Rómer házban) 2 szobából álló garcon lakás mindenóra kiadó.

Értekezhetni a *Polgári takarékpénztárnál.*

Erdélyi fajalmák

kaphatók, ugymint: *Batul, Ranet, Sívári és pogácsa alma.* Kilója: 12, 14, 18, 20, 24 krajczárért. Viszont-elárusítók árendeményben részesülnek.

Raktár Színház-u. (dr. Adorján ház), és **Teleki-u. 24. sz.**

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

MAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségű női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltünő olcsó szabott árak mellett kaphatók csakis **Nádor Henrik és Társa** kizárólagos czipő nagyáruházában (Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltenek.

Szolid kiszolgálás.

Szabott árak.